



การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

พระชนวัฒน์ ศรีสำราญ
สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
อีเมล : s.tanawat3@gmail.com

ธีระพงศ์ บุศรากุล
สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
อีเมล : s.tanawat3@gmail.com

Received : August 20, 2020 Revised : November 5, 2020 Accepted : December 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และเพื่อเสนอการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพิ่มเติม ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 238 รูป วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โดยภาพรวม สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญหา รองลงมาคือ ด้านศีล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมาธิ ผลการวิเคราะห์ความจำเป็นพบว่า 1) กิจกรรมด้านศีล สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลง นิทานธรรมะ กิจกรรมที่ควรทำเพิ่ม คือ กิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง 2) กิจกรรมด้านสมาธิ สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมที่ควรทำเพิ่ม คือ ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ 3) กิจกรรมด้านปัญญา สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม (สิ่งประดิษฐ์) กิจกรรมที่ควรทำเพิ่ม คือ ควรร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแพร่พระพุทธศาสนา การเพิ่มกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาตามข้อเสนอของผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และการรักษาสืบสาน วัฒนธรรมประเพณีของนักเรียน

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา, ครูพระสอนศีลธรรม



Organizing of Buddhist Activities of the Moral Teacher Schools under Bangkok

Phra Tanawat Srisamran
Graduate School, Siam Technology College
E-mail: s.tanawat3@gmail.com

Theerapong Budsarakoon
Graduate School, Siam Technology College
E-mail: s.tanawat3@gmail.com

Abstract

This research The objective is to study the reality of Buddhist activities. And to propose additional Buddhist activities Of the moral teacher Schools under Bangkok The instrument used in the research was a 5 level rating scale questionnaire. The sample group consisted of 238 moral teachers in the schools under the jurisdiction of Bangkok Metropolis. By using statistical software packages To find the percentage, average, standard deviation And analyze the need.

The results of the research showed that Organizing of Buddhist Activities Of the moral teacher Schools under Bangkok The reality of the Buddhist activities of the moral teachers in general is at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was wisdom, followed by precepts, while the lowest mean was concentration. The analysis of necessity found that 1) Religious activities In fact, there were low level of activities, namely, only audio activities in accordance with music/ Dharma songs. Additional activities that should be done are paying respect to monks, chanting and meditating before attending school every time. 2) Meditation activities In fact, there are low level of activities, which are encouraging students to compete in Buddhist composing activities. The additional activities that should be done are to encourage the students to compete in the chanting of Pra Rattanathai Melody Soranyanya. 3) Intellectual Activities In reality, there are low level of activities, which are encouraging students to compete in the innovation activity project (invention). The more activity that should be done is to cooperate with the community to organize the Buddhism propagation activity. The increase of Buddhist activities as proposed by



this research result will be beneficial to the schools and teachers of moral teaching in schools in cultivating Morality and ethics And preserving Culture and traditions of students.

Keywords: Organizing of Buddhist Activities, Moral teacher



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นรากฐานสำคัญจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของคนไทย ชีวิตของประชาชนชาวไทยแต่เดิมผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนา วัดได้กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของชุมชน ท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นแหล่งการศึกษาของประชาชนทุกระดับ ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่จะสืบต่อพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่จะรับผิดชอบสังคม จนถึงมี ประเพณีบวชเรียนสำหรับเตรียมผู้นำทางสังคม ตั้งแต่ผู้นำครอบครัวเป็นต้นไป พระภิกษุสงฆ์ทั่วไปมีฐานะเป็นครู อาจารย์ของประชาชน และพระสงฆ์มีหน้าที่เป็นหัวหน้า วัดก็มีฐานะเป็นผู้นำชุมชนหลักธรรมคำสอน และ วัฒนธรรมที่สืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมกลมกล่อมเกลาจิตใจประชาชนชาวไทย ให้มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม ตามแบบอย่างของพุทธศาสนิกชน (โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559, น. 1)

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของพระสงฆ์ในการเป็นบุคลากรทางศาสนา จึงได้มอบให้ กรมการศาสนาดำเนินโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และให้สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมเพื่อรองรับรัฐธรรมนูญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังศีลธรรม และจริยธรรมให้เด็กและเยาวชนของชาติได้ เรียนรู้เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนาสามารถนำหลักธรรมไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ (กรมการศาสนา, 2543, น. 1)โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ครูพระได้เข้าไปสอนในโรงเรียนอันเป็นการช่วยเหลือครูประจำการที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา (กรมการศาสนา, 2548, น. 9) ครูพระสอนศีลธรรม มี บทบาทหน้าที่สำคัญ 4 ประการคือ 1. สอนสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา 2. สอนและติวธรรมศึกษาให้กับ นักเรียน และผู้มีความสนใจ 3. อบรมศีลธรรม จรรยา พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน 3. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนด้วยแนววิถีเชิงพุทธ (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, 2560, น. 1)

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นความคาดหวังของสังคมในการช่วยส่งเสริมงานด้านการเผยแผ่ และการศึกษาสงเคราะห์ แสดงหลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนาสู่เด็กและเยาวชนของชาติ ให้เป็นคนมีความรู้ดีในพระธรรม น้อมนำไปประพฤติ ปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อตัวเอง สังคม ประเทศชาติ และภาครัฐในการช่วย สั่งสอน อบรมปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในชาติเป็นคนดี มีศีล มีธรรม นำพาประเทศชาติสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560, น. 1)

รายงานการประเมิน เรื่อง การติดตามประเมินผลการสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 พบปัญหาและอุปสรรค คือ พระสอนศีลธรรมมีการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนค่อนข้างน้อย ขาดทักษะความรู้ความสามารถ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนา สถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทของพระสอนศีลธรรมไม่ให้ความร่วมมือ ครูไม่ให้ความสำคัญกับ กิจกรรมที่ครูพระสอนศีลธรรมจัดทำขึ้นและไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาใน สถานศึกษา

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระ สอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมใน การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพิ่มเติม ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,047 รูป (ที่มา: หน่วยงานพิเศษ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 278 รูป ซึ่งผู้วิจัยได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาทางธรรม และประสบการณ์ในการสอน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านศีล ด้านสมาธิ และด้านปัญญา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เก็บรวบรวมข้อมูลคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 278 ชุด แต่แบบสอบถามที่ตอบกลับมา 238 ชุด คือ เป็นร้อยละ 85.00 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์



การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และวิเคราะห์ความจำเป็น ใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมส่วนใหญ่มีอายุ 21–30 ปี มีพรรษาต่ำกว่า 10 พรรษา มีการศึกษาทางโลกระดับปริญญาตรี มีการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมตรี - นักธรรมเอก และมีประสบการณ์การสอน 5 ปี ขึ้นไป

2. สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญญา (\bar{X} = 3.62) รองลงมาคือ ด้านศีล (\bar{X} = 3.52) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมาธิ (\bar{X} = 3.22)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญญา (\bar{X} = 4.35) รองลงมาคือ ด้านศีล (\bar{X} = 4.19) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมาธิ (\bar{X} = 3.99) ดังมีรายละเอียดแต่ละด้านดังต่อไปนี้

2.1 ด้านศีล พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง (\bar{X} = 4.26) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (\bar{X} = 4.13) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (\bar{X} = 4.02) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลง นิตานธรรมะ (\bar{X} = 2.76)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านศีล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง (\bar{X} = 4.57) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (\bar{X} = 4.47) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็น



พื้นฐานในการดำเนินชีวิต (\bar{X} = 4.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมนิทานคุณธรรมประกอบท่าทางต่าง ๆ (\bar{X} = 3.72)

2.2 ด้านสมาธิ พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ (\bar{X} = 3.87) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ (\bar{X} = 3.75) และครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการ ภาวนา เจริญปัญญาให้กับนักเรียน (\bar{X} = 3.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา (\bar{X} = 2.77)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสมาธิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ (\bar{X} = 4.47) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ (\bar{X} = 4.26) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมวาดภาพวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (\bar{X} = 4.16) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา (\bar{X} = 3.76)

2.3 ด้านปัญญา พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา (\bar{X} = 4.16) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน (\bar{X} = 4.11) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา (\bar{X} = 4.07) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) (\bar{X} = 2.65)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา (\bar{X} = 4.60) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน (\bar{X} = 4.60) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา (\bar{X} = 4.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) (\bar{X} = 3.82)



3. ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร รายด้าน อันดับหนึ่ง คือ ด้านสมาธิ ได้ค่า PNI = 0.24 อันดับที่สอง คือ ด้านปัญญา ได้ค่า PNI = 0.20 และอันดับที่สาม คือ ด้านศีล ได้ค่า PNI = 0.19 ดังมีรายละเอียดแต่ละด้านดังต่อไปนี้

3.1 ด้านศีล พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลง นิทานธรรมะ ได้ค่า PNI = 0.36 อันดับที่สอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมนิทานคุณธรรมประกอบ ทำทางต่าง ๆ ได้ค่า PNI = 0.31 อันดับสาม คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนใส่บาตรทุกวันพระ ได้ค่า PNI = 0.26 และอันดับที่สี่ คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ได้ค่า PNI = 0.08

3.2 ด้านสมาธิ พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขัน กิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ได้ค่า PNI = 0.36 อันดับที่สอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันการร้องเพลงลูกทุ่งส่งเสริมศีลธรรมได้ค่า PNI = 0.36 อันดับสาม คือ ครูพระสอน ศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมโต้วาทีธรรมะ ได้ค่า PNI = 0.35 และอันดับที่สี่ คือ ครู พระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการ ภาวนาเจริญปัญญาให้กับนักเรียน ได้ค่า PNI = 0.14

3.3 ด้านปัญญา พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวด โครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) ได้ค่า PNI = 0.45 อันดับที่สอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริม ให้นักเรียนเข้าประกวดสื่อการสอนคุณธรรม จริยธรรม (DVD เรื่องสั้น) ได้ค่า PNI = 0.45 อันดับสาม คือ ครู พระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงงานคุณธรรม จริยธรรม ได้ค่า PNI = 0.37 และอันดับ ที่สี่ คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้ค่า PNI = 0.11

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอน ศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีความ คาดหวังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองที่ดี ครอบคลุมสำคัญในการจัดการศึกษา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนใน 3 ด้าน คือ กาย วาจา และใจ ให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีการส่งเสริม กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม โครงการสนับสนุนการสอนในศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการจัดพระภิกษุช่วยสอนวิชา จริยธรรม วิชา พระพุทธศาสนา และโครงการหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญ จึงทำให้การจัด



กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธราจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก มีพัฒนาด้านอภิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต ด้านอภิสลสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล และด้านอภิปญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร จันทร์ศมี (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรม 3 ด้าน ความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม 7 ด้าน นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีประเด็นที่สำคัญแก่การอภิปราย ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านศีล สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธราจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาคุณธรรม จริยด้านอภิสลสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม เน้นกายกรรมและวจีกรรม

1.2 ด้านสมาธิ สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการจิต ภาวนา เจริญปัญญาให้กับนักเรียน และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมวาดภาพวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธราจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอภิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม



1.3 ด้านปัญหา สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระไพฑูริย์ อารัมภรัตน์ (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลงนิทานธรรมะ

1.2 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา

1.3 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เช่น ศึกษาส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. (2543). *คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมการศาสนา. (2548). *คู่มือดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.

กลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษา. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร*

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2563). กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2559).

แผนยุทธศาสตร์พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ประภาพร จันทร์ศรี. (2559). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



พระครูธรรมธราชจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และ วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2560). กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารธรรมทรรศน์*, 17(2), 62-73.

พระไพฑูริย์ อารัมภรัตน์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขต ทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร. *วารสาร2013*, (6), 457-478.

สำนักงานพระสอนศีลธรรมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2560). *ครูมือพระสอนศีลธรรม*. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เชน ปริ้นติ้ง.

Krejcie and Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Journal of Education and Psychological Measurement. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001316447003000308>